

УДК
687.152:356.
164

НАТАЛІЯ ОСТАПЕНКО¹, ЛЮБОВ СЕРГІЄНКО²

¹Київський національний університет технологій та дизайну,
Україна

²Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний
центр МВС, Україна

АНАЛІЗ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СНАЙПЕРА

Мета. Проаналізувати професійну діяльність снайпера, описати та систематизувати шкідливі та небезпечні фактори у його службі.

Ключові слова: небезпечний шкідливий фактор, костюм, військовослужбовець.

Постановка завдання. На основі аналізу професійної діяльності снайпера систематизувати шкідливі та небезпечні фактори з метою формулювання специфічних вимог до костюму та матеріалів для його виготовлення для подальшої розробки номенклатури показників якості.

Методи досліджень. Для виконання поставленого завдання використано методи системного аналізу та узагальнення отриманої інформації.

Результати досліджень. Військова служба, як специфічний вид діяльності, характеризується динамічністю, взаємопов'язаністю фізичної і розумової праці у різних співвідношеннях. Вона важка, напружена і часто виконується в умовах дефіциту часу, в екстремальних ситуаціях – внаслідок швидких змін бойової обстановки.

Військова агресія на території нашої країни набула особливого значення діяльність снайперів у бойових діях. Для виконання службових завдань на високому рівні військовослужбовці, окрім озброєння, засобів зв'язку та індивідуального захисту, повинні забезпечуватись сучасним одягом з відповідними маскувальними та захисними характеристиками.

У професійній діяльності снайперів ергономічний та надійний одяг має особливе значення для виконання поставлених завдань у несприятливих умовах навколишнього середовища.

Вплив шкідливих та небезпечних факторів впродовж короткого або тривалого час може призвести до погіршення стану здоров'я, травми або навіть смерті.

До небезпечних фізичних факторів у професійній діяльності снайпера належать знижена або збільшена температура повітря, збільшена рухливість повітря, сонячна інсоляція, збільшений рівень вологості (опаді, туман, роса), підвищена запиленість або загазованість повітря внаслідок вибухів [1]. Виконання бойових завдань військовослужбовцем здійснює за будь-яких кліматичних умов та часу доби. Доволі часто снайпер може бути на позиції понад доби і температурні зміни можуть негативно відображатися на його самопочутті. Так, тривала дія високої температури повітря може призвести до збільшення температури тіла, потовиділення, частоти пульсу, артеріального тиску, головного білу, запаморочення, загальної слабкості та втрати свідомості [2]. Сильні опаді та пориви вітру можуть бути перешкодою для гарної влучності, а також можуть призвести до часткового руйнування облаштованої позиції.

Серед хімічних небезпечних факторів у професійно-службовій діяльності снайпера є порохові і вибухові гази, речовини, що забруднюють поверхню шкіри і одягу, шкідливі домішки у повітрі, залишки вибухівки та металів, що входять у склад боєприпасів [1]. Одним з найнебезпечніших хімічних факторів є вибух, який супроводжується миттєвим наростанням температури та тиску, і має велику руйнівну силу. Формами уражаючого впливу вибуху на військовослужбовця є травми серед яких порушення слухового апарату (контузія), опіки, тимчасове чи постійне, часткове або повне засліплення, відрив кінцівок тощо [2].

Також, професійна діяльність снайпера супроводжується впливом біологічних збудників на його організм [1]. Позиції снайпера, як правило, розташовуються в густих очеретах, кущах, траншеях, на деревах тощо. Військовослужбовцю доводиться долати такі перешкоди, як густа трава, посіви, болота тощо [3]. Відкриті ділянки шкіряного покриву снайпера (руки, обличчя) контактують з різними рослинами, і можуть травмувати шкіру, а також можуть бути отруйними або викликати алергічні реакції. Укуси комах та кліщів можуть призводити до погіршення самопочуття. Так, збудники хвороб

можуть проникати в організм людини шляхом шлунково-кишкового тракту, верхніх дихальних шляхів, проникненням у кров та зовнішній покрив.

Серед психофізіологічних небезпечних факторів у професійній діяльності снайпера є розумові, а також статичні і динамічні фізичні перевантаження. Так, військовослужбовець під час виконання завдання перебуває у напруженому емоційному стані, має орієнтуватися в складній обстановці, бути готовим до подолання значних відстаней, водних перешкод, швидкого підймання вгору або дах багатоповерхівки тощо. Слід також зазначити, що снайпер носить на собі близько 30 кг професійного спорядження, серед яких зброя, боєприпаси, оптичні прилади, прилади нічного бачення, тепловізори запас води і харчів та інше, що необхідно для виконання бойового завдання та виживання.

Під час проєктування костюму для снайпера також потрібно враховувати використовувану зброю; сумісність із засобами індивідуального захисту тощо.

Результатом проєктування костюму для снайпера має бути розробка конструктивно-технологічних рішень, які сприятимуть забезпеченню високого рівня захисту за умови максимальної ергономічності та міцності виробу.

Висновок. Проведено аналіз професійної діяльності снайпера, описано та систематизовано шкідливі та небезпечні фактори з метою формулювання специфічних вимог до костюму і матеріалів для його виготовлення для подальшої розробки номенклатури показників якості.

Література

1. Військова гігієна з гігієною при надзвичайних ситуаціях: підручник / за ред. К.О. Пашка. Тернопіль: Укрмедкнига, 2005. 312 с.
2. Безпека життєдіяльності та охорона праці у схемах: Навчальний посібник (Грибан В.Г., Казначєєв Д.Г., Бойко О.І.). Дніпро: Дніпроп. держ. Ун-т внутр. справ, 2019. 228 с.
3. Охорона праці та безпека військової діяльності : навчальний посібник / О.П. Северин, В.М. Богомаз, М. В. Боренко, В. Г. Лоза, І. Є. Крамар, О. І. Шаптала; Дніпропетр. нац. ун-т залізн. трансп. ім. акад. В. Лазаряна. Дніпро, 2018. 208 с.